

18. juni 2021

Nordisk Ministerråd
Ved Stranden 18
1061 København K
E-mail: nmr@norden.org

De nordiske landes landbrugs- og fødevarersektorer vil være en del af løsningen og tage ansvar, både i forhold til sundhed og den grønne omstilling. Derfor følger vi med interesse det pågående arbejde med nordiske næringsstofanbefalinger, såvel som arbejdet med nationale kostanbefalinger i de enkelte lande hvor klima i højere og højere grad tænkes ind i råd og anbefalinger om, hvad vi skal spise.

Nordens Bondeorganisationers Centralråd (NBC) vil gerne med dette brev opfordre de nordiske ministre for landbrug, fødevarer og fiskeri til at tage følgende betragtninger med i udviklingen af fremtidige kost- og ernæringsanbefalinger såvel som kampagneaktiviteter vedrørende den mad vi spiser:

- Kost- og ernæringsanbefalinger bør først og fremmest tage hensyn til ernæring, herudover tilgængelighed af fødevarer, befolkningens nuværende præferencer, samt at kosten er økonomisk og kulturelt acceptabel (hvilket følger FAO's definition af bæredygtig kost).
- Det er vigtigt, at kost- og ernæringsanbefalinger kommer til at understøtte sundheden, og er realiserbare for den enkelte borger.
- De officielle kost- og ernæringsanbefalinger skal så vidt muligt favne hele befolkningens diversitet og herunder tilgodese behovene i livets mange faser. For eksempel har ældre borgere et behov for mere protein end resten af befolkningen, for alle er calcium et vigtigt næringsstof, men især små børn og teenagere har et øget behov, og kvinder i den fødedygtige alder har behov for mere jern. Kost- og ernæringsråd bør derfor indeholde mulighed for fleksibilitet.
- Kost- og ernæringsanbefalinger bør have fokus på hele tallerkenens balance og ikke udelukke specifikke fødevarergrupper fra kosten. Helt uden for eksempel animalske proteiner kan det blive vanskeligt at sikre et tilstrækkeligt næringsbehov. En ren plantebaseret kost kan være problematisk ud fra et sundhedsmæssigt perspektiv¹. Hvis animalske produkter fjernes fra kosten, kræver det viden om, hvordan man erstatter essentielle næringsstoffer.
- I generationer er den mad vi spiser blevet tilpasset de ressourcer, der er tilgængelige lokalt og nationalt. Kost- og ernæringsanbefalinger bør også i fremtiden tilpasses den lokale fødevarerproduktion såvel som madkultur og madtraditioner. Det er vigtigt, at nye kost- og ernæringsanbefalinger ikke undergraver den traditionelle madkultur samt brugen af lokale og nationale ingredienser.

På samme vis er det vigtigt at den viden og know-how myndigheder såvel som den lokale/nationale landbrugs- og fødevarerproduktion har oparbejdet gennem tiden udnyttes og videreudvikles til gavn for et fortsat mere bæredygtigt forbrug såvel som en sundere kost.

¹ <https://www.food.dtu.dk/-/media/Institutter/Foedevareinstituttet/Publikationer/Pub-2020/Rapport-Raad-om-baeredygtig-kost.ashx?la=da&hash=5F32DE7CBA9A5FD2B423B75B7FCB7DD67307AD17>

- Desuden bør der løbende følges op på hvilke ændringer de store indsatser i produktionen af fødevarer har på klimagasudledningen (GHG). Målsætninger om klimaneutralitet i landbruget kan med tiden udviske forskelle mellem fødevarergrupperes bidrag til GHG. Dette vil kræve løbende tilretning af kost- og ernæringsanbefalinger, der også har til formål at favne klimaaspekter.

Der er ikke nogen tvivl om, at der er gevinster at hente, både i forhold til sundhed og klima, hvis flere spiste efter anbefalingerne, hvor der især er udfordringer med at øge indtaget af grøntsager, og for mange personer har risiko for overvægt. I bestræbelserne på at motivere til at vælge en grønnere kostsammensætning, er det vigtigt, at vi ikke ensidigt fokuserer på fravalg af næringsrige fødevarer som de animalske.

NBC mener, at animalske produkter er vigtige elementer for, at de fleste borgere på en relativt enkel måde opnår en varieret og næringsmæssigt velafbalanceret kost. Herudover mener vi, at der er mange parametre, som kan og bør spille ind i en mere klimavenlig kost, for eksempel madspild, klimavenlig tilberedning af fødevarerne samt overforbrug helt generelt.

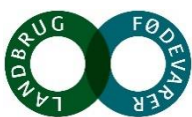
Husdyrproduktion kræver, som al anden produktionsvirksomhed ressourcer, og det er helt naturligt at vi tænker en klimavinkel ind i vores forbrug, herunder også vores kostvalg. Produktionen og reformuleringen af de nordiske fødevarer er i konstant udvikling, der matcher forbrugernes ønsker og behov. Det er afgørende for den nordiske fødevarerproduktion, at vi også i fremtiden kan tilbyde sunde, næringsrige, sikre og mættende fødevarer med brug af det nordiske ressourcegrundlag. Kostvaner er allerede under forandring mod mere vegetabiliske fødevarer, og de animalske fødevarer kan komplimentere denne bevægelse ved at bidrage med vigtige næringsstoffer og velsmag i en grønnere kost.

Landbrugs- og Fødevarersektorerne i de nordiske lande støtter at forbrugerne bliver oplyst på et evidensbaseret grundlag, ligesom vi støtter ambitionerne om at give forbrugerne bedre forudsætning for at træffe sunde og klimavenlige valg.

Det er derfor afgørende, at kost- og ernæringsanbefalinger bygger på en videns- og evidensbaseret tilgang, og at de kommer til at fungere som de skal; være anbefalinger, der motiverer til at spise sundt og balanceret.

På vegne af de nordiske bondeorganisationer
Nordens Bondeorganisationers Centralråd

Søren Søndergaard
Søren Søndergaard, Formand
Landbrug & Fødevarer, Danmark

Palle Borgström
Palle Borgström, Förbundsordförande
LRF, Sverige

Juha Marttila
Juha Marttila, Ordförande
MTK, Finland

Mats Nylund
Mats Nylund, Ordförande
SLC, Finland

Bjørn Gimming
Bjørn Gimming, Leder
Norges Bondelag, Norge

Gunnar Þorgeirsson
Gunnar Þorgeirsson, Ordförande
Bl, Island

